

Ålands fredsinstitut
The Åland Islands Peace Institute
PB 85, AX-22101 MARIEHAMN, ÅLAND, FINLAND
www.peace.ax

CENTRAL BALTIC
INTERREG IV A
PROGRAMME
2007-2013

Challenging Gender Roles for Prevention of Trafficking

A Central Baltic INTERREG IV A Project

A joint project of the Åland Islands Peace Institute and Resource Center for Women "Marta"

Prata om det – och andra sätt att förebygga sexuellt våld

Under den senaste tiden har det förts både en allmän och politisk debatt på Åland kring sexualbrott och sexualbrottslagstiftning. I debatten har röster höjts för såväl förändrad lagstiftning som förändrade attityder och förståelser av sexuellt våld. Debatten har resulterat i såväl namninsamlingslistor som i att lagtinget kommer lämna en skrivelse till Finlands riksdag med förslag om ändrad sexualbrottslagstiftning.

Liknande debatter har förts i såväl Sverige som på fastlandet. Den svenska debatten, prata om det, har berört bland annat negativa sexuella upplevelser och så kallade gråzoner, fall där det är okart huruvida en händelse räknas som ett övergrepp eller inte. På fastlandet har, förutom lagstiftningen, skolans roll och ansvar i arbetet mot sexuellt våld och sexuella trakasserier diskuterats. En undersökning visar att många unga tjejer utsätts för sexuellt ofredande och/eller sexuellt våld i sin vardag (Hufvudstadsbladet 7:e februari 2011). Den åländska debatten har hittills främst fokuserat på lagstiftningsåtgärder. Ålands fredsinstitut vill vidga den åländska debatten genom att dels inkludera ett genusperspektiv, dels diskutera orsaker till att sexualbrott begås samt hur man kan arbeta förebyggande för att förhindra sexuellt våld.

Samhällets föreställningar kring sexualitet är starkt kopplade till kön. Och människors föreställningar kring kön och sexualitet påverkas av att vi lever i ett sexualiserat samhälle där sex och framförallt kvinnokroppen ofta ses som en kommersiell vara.

Förväntningarna på tjejer och killar är fortfarande mycket olika i frågor som rör sexualitet. Killar förväntas fortfarande ta initiativ, vara pådrivande, alltid vara sexuellt intresserade samt gärna ha många partners. Medan tjejer förväntas vara mer restriktiva gällande sexuella initiativ och sexpartners, kanske främst för att undvika "horarykten". Kvinnor förväntas också generellt vara mer uppoffrande och behagande än män, vilket inte minst förmedlas genom att kvinnors sexualitet och kroppar ständigt framställs som tillgängliga i media. Dessa normer skapar inte sällan problem i de signaler som unga tjejer och killar ger – eller inte ger – varandra. Även i en fast relation finns förväntningar att förhålla sig till. Det finns till exempel föreställningar om att man som kvinna "måste" ställa upp på sex, även när man inte känner för det, så kallat tjatsex, bara för att tillgodose partners behov. Å andra sidan, att som man säga nej till sex i en relation eller ha ett mindre sexuellt behov än sin partner utmanar starkt de föreställningar vi har om hur en riktig man skall vara.

För att komma till rätta med våra föreställningar kopplade till sexualitet (och våld) behöver vi alltså börja problematisera normer kopplade till kön. Vi behöver granska vilka förväntningar som finns på hur tjejer, och framförallt killar, skall bete sig och agera. Vi behöver börja prata om det, helt enkelt. Det behövs också medvetna preventiva åtgärder som i längden kan leda både till minskat sexuellt våld och ökad jämställdhet. Fredsinstitutet driver tillsammans med den lettiska organisationen Resurscenter för kvinnor, Marta, i Lettland projektet "Utmana könsroller för att motverka sexslaveri" som finansieras av Central Baltic Interreg IVA-programmet och Ålands landskapsregering. Projektet är förebyggande och syftar till att främja jämställdhet mellan könen och förebygga alla former av sexuellt våld, inklusive trafficking. Genom bland annat

informationssatsningar och tjej- och killgruppsverksamhet vill projektet utmana destruktiva könsnormer, förebygga sexuellt våld och främja jämställdhet mellan könen.

I fredsarbete ingår att motverka våld, främja fredlig konfliktlösning på alla plan och stärka individens förmåga till aktivt deltagande i samhället. Därför arbetar fredsinstitutet för jämställdhet och med tjej- och killgruppsmetoden som utgångspunkt.

Det är nu hög tid att bredda den åländska debatten om sexualbrottslagstiftningen till att även inkludera diskussioner om dels normer och förväntningar kopplade till kön, dels förebyggande åtgärder och konkreta förslag. Därför bjuder Ålands fredsinstitut in till en öppen paneldebatt, i anslutning till internationella kvinnodagen, den 7:e mars, kl 18.00 i Ålands lagtings auditorium. Under debatten vill Ålands fredsinstitut dels erbjuda ett forum för att ”prata om det”, dels följa upp debatten om sexualbrottslagstiftning och framför allt vidga debatten till att diskutera sexuellt våld ur ett jämställdhetsperspektiv och diskutera hur sexuellt våld kan förebyggas.

Jenny Jonstoj

Projektledare för projektet ”Utmana könsroller för att motverka sexslaveri” vid Ålands fredsinstitut

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

